

Utrecht Silo 17 februari 2019

Piet Brongers

Thema: 'gelukkig de vreedstichters...?!'

Micha 4:1-5 en Matteus 5:9

Overdenking

De zaligsprekingen staan aan het begin van de Bergrede.

Gecomponeerd door Matteus om met name de Joden te overtuigen, dat Jezus de nieuwe Mozes is. In die zin zou je de Bergrede kunnen beschouwen, bedoeld als 'thora in een nieuw licht/jasje'.

De 10 woorden, die in de geschiedenis op allerlei manieren zijn opgevat en bewerkt, gericht op het **gedrag** van mensen, zijn nu toegespitst, via deze intro, op de concrete mens.

Jezus maakt het persoonlijker. Niet de aandacht in de eerste plaats op het doen, maar op de mens zelf.

Bij de zaligsprekingen zou je kunnen zeggen worden mensen in beeld gebracht. Mensen, die niet in tel zijn. Mensen, die de uitdrukkelijke aandacht van God krijgen als mensen in wie het verhaal van God zichtbaar gemaakt kan worden.

Als inleiding op het '*staan in de wereld met het verhaal van God*', zoals dat bedoeld is.

- Mensen die verdriet hebben
- Mensen, die alles maar over hun kant laten gaan
- Mensen die hongerig en dorstig zijn naar gerechtigheid, geen weerbaarheid hebben om het recht op te eisen
- Mensen, die geen vuist kunnen maken en vaak slachtoffer zijn.

Bij God zijn ze wel in tel, juist om te laten zien dat zij betekenis hebben voor zijn verhaal.

En dan worden **de vreedstichters** genoemd.

Waar gaat het dan over?

Over wat voor soort vrede?

Je kunt globaal drie toepassingen vinden:

1. In het groot, einde aan de oorlog
2. In de gemeenschap einde aan conflicten, spanningen, enz.
3. Heel persoonlijk: einde aan conflicten en spanningen in je zelf.

Goed om opnieuw naar de betekenis van '*vrede*' te kijken in al die drie toepassingen.

In het groot zien we hoe het woord '*vrede*' gebruikt en misbruikt is.

'Als je vrede wilt, bereid je dan voor op de oorlog' was al een spreuk van voor de jaartelling. In latere tijd toegepast op **de wapenwedloop** in de koude oorlog (en nu weer actueel).

Maar ook **de rol van macht**: met '*pax romana*' (in de tijd van Jezus), werd de vrede bedoeld die mensen zouden ervaren wanneer ze zich in het machtsgebied van de Romeinen bevonden. Kortom onder de paraplu van de macht vind je vrede.

In allerlei varianten werd en wordt het woord '*vrede*' gebruikt en misbruikt om mensen en volken te manipuleren en rustig te stemmen.

En dat geldt ook voor vrede in de gemeente en soms heel persoonlijk in relaties: '*Om den lieve vredeswil*' of '*in vredesnaam*' zijn uitdrukkingen die hierbij passen.

Het is goed om in de Bijbelse verhalen na te gaan, hoe het hier bedoeld is.

Bij de profeet Micha vinden we een prachtig beeld van vrede:

Een ieder zit onder zijn wijnstok en vijgenboom. En geen mens zal meer weten wat oorlog is. Oftewel de oorlog/strijd komt niet meer voor, wordt niet meer geleerd.

Net zoiets als de spreuk van Loesje: 'Stel er is oorlog en niemand gaat erheen!'

Vrede met de betekenis: *'alles op zijn/haar eigen plaats'*

Dat is toe te passen in alle drie situaties. Niet als een doodoener, of een gemakkelijke oplossing, maar wel als richting om te gaan.

En als leidraad vinden we dan het woord *'gerechtigheid'*, oftewel recht doen aan iemands plaats in het geheel.

Alles op de plek die bij je past of bij je hoort

Ja, en dat is natuurlijk het probleem. Dat woordje *'alles'*.

Wat past er bij je? Wat hoort er bij je?

Je ziet dan, dat alle aandacht vaak uitgaat, naar dat wat je graag bij je wilt **laten** passen. Je richt je dan meer op het mooie, het grote en sterke, dan op het lelijke, het zwakke en kwetsbare.

Zowel in het groot als in het klein: zoeken naar de zwakke plek van de ander en de sterke plekken van jezelf. Je ziet het in de propaganda, maar ook op facebook. Je laat alleen maar de mooie dingen van jezelf zien, groot zijn voor de ander, en het zwakke, minder mooie houden we vaak verborgen.

En daar gaat het fout.

Daar waar het zwakke, kwetsbare, zieke niet gezien wordt, of alleen maar als bedreiging gezien wordt en niet een plaats kan krijgen (in de wereld, in de gemeenschap, en als je het toepast op dat wat je zelf meemaakt in je eigen leven) dat er dan nooit sprake kan zijn van *'de plek die bij je past'*. Omdat dan niet alles van jezelf mee doet op die plek.

Dan zullen er spanningen zijn vanwege jaloezie, het streven naar een andere plek, de plek van de ander (eigenlijk de basis voor het overtreden alle 10 geboden)

In het persoonlijke verhaal van de mens zien we, dat er veel wordt weggemoffeld, omdat men niet alles van zichzelf accepteert. Zo komen de dingen niet op hun plek in het leven.

Zo komen ook mensen in de samenleving niet op hun plek.

Daarom de Bergrede met het begin en de focus juist op die mensen, die al dan niet door eigen schuld, niet in tel zijn en zich slachtoffer voelen in de samenleving.

De wet van Mozes wordt als het ware weer gerevitaliseerd, opnieuw tot leven gebracht ten behoeve van heel de samenleving, heel de mens.

Met als boodschap: jullie mogen er zijn, met alles wat je hebt. Inclusief jullie donkere en zwakke plekken. En zo (dan pas) zijn jullie dragers van het verhaal van God. En met wat jullie te bieden hebben zijn jullie zout en licht in de wereld.

Vredestichters zouden dan de mensen kunnen zijn, die aandacht geven aan het evenwicht in de verstoorde relaties tussen sterk en zwak, met speciale aandacht voor de waardigheid van de zwakke.

Vredestichten in het betekenis geven aan het zwakke, kwetsbare. In het *'de mensen tot hun recht laten komen'*.

Bij de sterke het gesprek aangaan om ruimte te geven aan de ontdekking en waardering van hun eigen zwakke en kwetsbare kanten. Om vervolgens begrip en waardering te kunnen hebben voor het zwakke in de ander.

Niet in de vorm van standpunten of logica, maar altijd in de richting van de waardigheid van ieder mens. Ieder volk. Niet om de ander te overrulen, maar om hem zichzelf te laten zijn, incl. zijn/haar eigen gebrokenheid, brokken en kwetsbaarheid.
Dit alles in het groot, in de gemeenschap en in je persoonlijk leven.

In het groot kan het haast alleen maar via de politiek, via het stemmen, of via acties.

In de gemeenschap wordt het heel concreet. Geen aai poes, maar wel het opbouwen van vertrouwen zodat wederzijds gedeeld kan worden en vervolgens ook verbindingen tot stand kunnen komen, of misschien wel hersteld. (Voorbeeld van kloof en twee mensen in conflict: pijl schieten, kanon, oorlog. Of pijl schieten en hier is de wond).

Mensen op het ziekbed, niet zielig maar zij kunnen hun bijdrage leveren inde wijze waarop je reageert in moeilijke omstandigheden. Het letterlijk betrokken zijn bij vallen en opstaan.

Het geldt ook voor ieder mens persoonlijk. De moeiten in het leven, dat wat je overkomt in het leven, de dingen, die je slecht vindt van jezelf, je karakter: alles hoort erbij: bij de mens die je bent om beeld van God te zijn.

Vrede stichten, zodanig, dat uiteindelijk iedereen zijn /haar plek kan vinden, met het gevoel dat anderen hem/haar daarin ook accepteren en waarderen.

Een plaats die niet alleen gekenmerkt wordt door op het oog sterke punten, maar waar je ook mag zijn met alles wat op het eerste gezicht ervaren wordt als zwakheid of niets voorstellend. Maar wat wel meedoet in het verhaal van God.

Dan zou er ook plaats kunnen zijn voor de waardering van verdriet, gebrokenheid, schade opgelopen in het leven, mislukte kansen, enz.

Vredestichten op deze manier komt heel dichtbij.

Vredestichters worden kinderen van God genoemd.

Dragers van het verhaal van God, met uitstraling naar buiten (zout en licht).

En dan is dat natuurlijk in de eerste plaats een boodschap aan de discipelen, maar zij komt dan ook naar ons toe.

Als boodschap, als wens en als belofte.

Vrede: een ieder onder zijn wijnstok en vijgenboom. En geen mens zal meer weten wat oorlog is.

Piet Brongers